

Дудікова Л. В., Марлова А. С.

Інтернаціоналізація як стратегічний напрямок розвитку вищої освіти

Виникнення спільного всесвітнього науково-освітнього простору та транскордонна інтелектуальна експансія в умовах економічної глобалізації викликали інтернаціоналізацію вищої освіти.

Під інтернаціоналізацією вищої освіти розуміють процес, при якому цілі, функції та організація надання освітніх послуг набувають міжнародного виміру. Інтернаціоналізація на рівні університету – це перетворення національного вищого навчального закладу в інтернаціональний із включенням міжнародної складової в усі компоненти управління університетом з метою зростання якості викладання та наукових досліджень і набуття необхідних академічних і професійних компетенцій.

Інтернаціоналізація вищої освіти має багато цілей, серед яких підвищення якості освіти та досліджень, модернізація науково-технічної бази та посилення конкурентоспроможності навчальних програм і наукових пошуків, зростання фінансових надходжень завдяки платному навчанню іноземних студентів.

Загальними формами інтернаціоналізації є: мобільність студентів і викладачів з науково-освітніми цілями; відповідність навчальним програм міжнародним критеріям; інтеграція в навчальні програми міжнародних стандартів; партнерство між університетами; створення стратегічних науково-освітніх об'єктів, використання європейської кредитно-трансферної системи (ECTS), визнання іноземної кваліфікації.

Інтернаціоналізація на рівні керівництва університетів представлена політикою, спрямованою на розвиток експорту освітніх послуг, та керівництвом процесу інтернаціоналізації в ініціації заходів щодо розвитку інтернаціоналізації та підтримки ініціатив співробітників.

Найбільш широко інтернаціоналізація реалізується на рівні викладачів. Це, перш за все, мобільність науково-викладацького складу двосторонньої спрямованості – участь зарубіжних викладачів у навчальному процесі та участь викладачів університету в навчальному процесі зарубіжних закладів освіти; участь у міжнародних конференціях, міжнародних наукових проектах, проведення спільних досліджень та підготовка спільних публікацій; участь у міжнародних освітніх проектах, створення спільних освітніх програм; наявність міжнародного контенту в змісті дисциплін; участь у відеоконференціях; читання лекцій іноземною мовою.

Інтеграція на рівні студентів проявляється у мобільності студентів, що включає навчання та практику студентів в зарубіжних університетах, ознайомчі програми; залучення студентів до науково-дослідної роботи з міжнародною тематикою; іншомовна підготовка.

Переваги інтернаціоналізації вищої освіти очевидні: для університетів – об'єднання ресурсів, уникнення дублювання тем досліджень, краща реалізація проектів, вихід на міжнародний ринок попиту та надання послуг, набуття нової якості освіти та прогресивного рівня розвитку; для викладачів – можливість

збагачення знань, реалізація спільних науково-дослідних і навчальних програм, участь у стажуваннях в зарубіжних університетах; для студентів – можливість одержання більш глибоких теоретичних знань і практичних навичок, розширення сфер наукових інтересів, набуття конкурентоспроможності на ринку праці та навичок міжкультурної комунікації.

Однак, окрім переваг інтернаціоналізація вищої освіти має ряд ризиків, таких як комерціалізація освіти і результатів наукових досліджень, втрата культурної та національної ідентичності, гомогенізація навчальних програм.

Для уникнення можливих негативних наслідків інтернаціоналізації, вона має керуватися і направлятися в необхідне русло як з боку найвищої організації ООН з питань освіти науки і культури – ЮНЕСКО, так і на регіональних рівнях.